

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147:004.738.5:316.776

DOI <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.04.29.07>

Оцінювання впливу чат-бесід на залученість та успішність здобувачів вищої освіти

Макаров Зоріслав Юрійович

кандидат філософських наук, старший викладач, кафедра історії України та філософії, факультет менеджменту та права, Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6906-8340>

Момот Анна Василівна

старший викладач, кафедра мовних дисциплін, факультет судноводіння, Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0008-0356-0827>

Демченко Ольга Миколаївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін, Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія», м. Ізмаїл, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-4083-2798>

Прийнято: 18.03.2024 | Опубліковано: 29.04.2024

***Анотація.** Метою статті є аналіз впливу інструментів віртуальної комунікації, зокрема чат-бесід на залученість та успішність здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання. Для досягнення поставленої мети було використано такі методи дослідження, як аналіз наукових джерел, синтез отриманої інформації, порівняння, узагальнення. У результаті дослідження було з'ясовано, що в умовах воєнного стану в Україні та впровадження дистанційної форми освіти багато здобувачів вищої освіти відчують відчуженість і стрес через відсутність особистого контакту з іншими учасниками процесу навчання. Ключовим для підвищення академічних досягнень здобувачів вищої освіти є забезпечення психологічного комфорту, що підтримує емоційне благополуччя, підвищує мотивацію та увагу, а також сприяє зростанню академічних успіхів здобувачів вищої освіти у віртуальному освітньому середовищі. Для забезпечення максимальної ефективності дистанційної освіти багатьма закладами вищої освіти використовуються певні технології навчання. Було проаналізовано основні інструменти, які забезпечують комунікацію між адміністрацією, викладачами та здобувачами освіти в процесі навчання. Визначено, що найпоширенішими інструментами віртуальної комунікації в освітньому процесі є сервіси миттєвого обміну повідомленнями, електронна пошта та платформи відеоконференцій. Розглянуто особливості використання в онлайн-освіті таких сервісів, як Viber та Telegram. Ефективним засобом комунікації було також визначено чат-боти, які забезпечують швидкий доступ до інформації, покращення результатів навчання та підвищення якості освітнього досвіду. Найбільш зручними для учасників освітнього процесу є чат-боти, які працюють у месенджерах, зокрема Viber, Telegram, Facebook Messenger. Урізноманітненню та збагаченню освітнього процесу сприяє використання платформи Moodle, особливістю якої є наявність різноманітних інструментів, зокрема чату. Для забезпечення*

максимально ефективного та комфортного освітнього процесу в умовах дистанційного навчання викладачі повинні, окрім цифрових навичок, володіти низкою професійних компетентностей. Це дозволить підвищити мотивацію і зацікавленість здобувачів вищої освіти, і, відповідно, покращити їхні результати в навчанні.

***Ключові слова:** інтерактивне навчання, психологічний комфорт, методи віртуальної комунікації, показники академічної успішності.*

Evaluation of the impact of chat conversations on the involvement and success of higher education applicants

Zorislav Makarov

PhD in Philosophy, Senior Lecturer, Department of History of Ukraine and Philosophy, Faculty of Management and Law, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-6906-8340>

Anna Momot

Senior Lecturer, Department of Languages, Faculty of Navigation, State University of Infrastructure and Technologies, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0008-0356-0827>

Olha Demchenko

PhD in Pedagogics, Associate Professor, Department of Humanities, Danube Institute of National University “Odessa Maritime Academy”, Izmail, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4083-2798>

Abstract. *The purpose of the article was to analyze the impact of virtual communication tools, in particular, chat conversations, on the involvement and success of higher education students in the conditions of distance learning. To achieve the goal, such research methods as analysis of scientific sources, synthesis of the obtained information, comparison, and generalization were used. As a result of the study, it was found that in the conditions of martial law in Ukraine and the introduction of distance education, many students of higher education feel alienated and stressed due to the lack of personal contact with other participants in the learning process. Creating a favorable psychological environment is the key to increasing the academic achievements of students of higher education. Providing psychological comfort supports emotional well-being, increases motivation and attention, and also contributes to the growth of academic success of students of higher education in a virtual educational environment. To ensure the maximum effectiveness of distance education, many institutions of higher education use certain learning technologies. The main tools that ensure communication between the administration, teachers and students in the learning process were analyzed. It was determined that the most common tools of virtual communication in the educational process are instant messaging services, e-mail and video conferencing platforms. The peculiarities of using such services as Viber and Telegram in online education are considered. Chatbots were also identified as an effective means of communication, which provide quick access to information, improve learning outcomes, and improve the quality of the educational experience. The most convenient for participants of the educational process are such chatbots that work in messengers, in particular Viber, Telegram, Facebook Messenger. Diversification and enrichment of the educational process is facilitated by the use of the Moodle platform, the feature of which is the availability of various tools, in particular chat. In order to ensure the most effective and comfortable educational process in the conditions of distance learning, teachers must possess a*

number of professional competencies, in addition to digital skills. This will increase the motivation and interest of students of higher education, and, accordingly, improve their academic results.

Keywords: *interactivity in learning, psychological comfort, methods of virtual communication, indicators of academic success.*

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України в лютому 2024 року стало серйозним викликом для системи освіти країни. Ключовим фактором для забезпечення навчання в таких умовах стало впровадження онлайн-освіти, що дозволяє співпрацювати та комунікувати в спеціальному віртуальному середовищі. З огляду на збільшення різних інструментів для комунікації у віртуальному освітньому середовищі зросла потреба в дослідженні ефективності їх впливу на активність здобувачів вищої освіти та їхню успішність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впливу різних комунікаційних інструментів на академічну успішність здобувачів вищої освіти було досліджено в різних контекстах деякими вітчизняними та зарубіжними науковцями. Так, Є. Черновол, А. Чепелюк та Ф. Куртяк розглянули появу і поширення інноваційних інструментів для комунікації учасників освітнього процесу в контексті впровадження у вищу школу елементів цифровізації [11]. К. Кравченко акцентувала увагу на тому, що ЗВО або сам викладач можуть вибрати для використання як наявні системи дистанційної освіти, так і створити власну, яка найбільш відповідатиме його потребам та можливостям і забезпечувати комунікацію між усіма учасниками процесу навчання [4]. Проблемі вибору системи управління освітнім процесом своє дослідження також присвятили О. Гладченко, Т. Ратушняк та О. Беспарточна [3].

Організація освітнього процесу з використанням цифрових інструментів є пріоритетним завданням для сучасного закладу вищої освіти. Г. Генсерук, М. Бойко та С. Мартинюк у своїй праці наголосили, що викладачі мають використовувати різні цифрові інструменти, вибираючи найбільш ефективні засоби, стилі та формати комунікації зі здобувачами вищої освіти [2].

Результати дослідження І. Литвинової, К. Балабанової та Г. Різак продемонстрували, що здобувачі освіти, які навчаються в інноваційному середовищі, мають вищий рівень задоволення від процесу навчання в порівнянні з тими, хто навчається в традиційних умовах [5]. Проте для успішного засвоєння здобувачами освіти знань у нових умовах навчання та набуття необхідних навичок важливим є забезпечення їх психологічного комфорту. В. Паржницький, О. Гречановська та С. Пономаревський зазначили, що забезпечення психологічно сприятливих умов навчання може значно підвищити мотивацію, увагу та академічні досягнення здобувачів освіти [7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В Україні продовжує діяти правовий режим воєнного стану, що створює не тільки специфічні умови для освітнього процесу, але й свідчить про пряму загрозу життю та здоров'ю всіх його учасників. Тому очевидно, що такі умови зумовлюють потребу в більш глибокому вивченні питань забезпечення психологічного комфорту населення країни, зокрема молоді у закладах вищої освіти, та підтримки належного рівня їх академічної успішності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в дослідженні впливу використання онлайн-інструментів для комунікації на рівень залученості та успішності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Відповідно до поставленої мети завданнями дослідження є:

- схарактеризувати особливості психологічного комфорту здобувачів вищої освіти в умовах онлайн-навчання, з'ясувати, яку роль у цьому відіграє комунікація;
- дослідити основні аспекти забезпечення інтерактивності в освітньому процесі;
- проаналізувати основні інструменти для забезпечення комунікації між учасниками освітнього процесу в дистанційному форматі;
- оцінити вплив чат-бесід на успішність здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Натепер в Україні діє правовий стан воєнного конфлікту, що створює специфічні умови для освітнього процесу та впливає на всіх його учасників. У такій ситуації найбільш доцільним рішенням для закладів освіти стало впровадження дистанційної форми навчання, необхідними умовами для якої є: відсутність постійної безпосередньої загрози для життя та здоров'я всіх користувачів, відсутність технічних перешкод через воєнні дії, наявність надійного засобу електронної комунікації для користувачів системи [9]. В умовах такого навчання багато здобувачів вищої освіти відчують відчуженість і стрес через відсутність особистого контакту з оточуючими, що негативно впливає на їхнє психічне здоров'я та навчальні досягнення. Характерною особливістю дистанційного навчання, яка відрізняє його від традиційного аудиторного, є технічна опосередкованість, що потребує іншого підходу до організації навчального процесу, враховуючи не лише фізичний, але й психологічний аспект, зокрема забезпечення психологічного комфорту освітнього середовища [15]. Основними вимогами для формування такого середовища є ввічливе поводження учасників освітнього процесу один з одним, відсутність будь-яких проявів зверхності, надання викладачем об'єктивних і змістовних коментарів та забезпечення миттєвого зворотного зв'язку. Усі ці аспекти є запорукою ефективності дистанційного навчання та

відповідають його основній вимозі, тобто збереженню психологічної комфортності.

До основних показників ефективності навчання здобувачів вищої освіти в умовах дистанційних занять належать також:

- мотивація здобувачів вищої освіти до участі в освітньому процесі, проявлення інтересу до навчання у віртуальному середовищі;
- оволодіння здобувачами освіти різними інформаційно-комунікаційними технологіями дистанційного навчання;
- комунікативна готовність здобувачів вищої освіти до взаємодії з іншими людьми [12, с. 59].

Для забезпечення максимальної ефективності дистанційної освіти багатьма ЗВО використовуються певні технології навчання, що схвально сприймаються учасниками освітнього процесу. Ключовим фактором забезпечення психологічного комфорту та академічної успішності здобувачів освіти є налагодження якісної комунікації в процесі навчання.

Використання віртуальних платформ для спілкування та співпраці, онлайн-курсів із психологічного здоров'я та розвитку стійкості до стресу, а також інтелектуальних систем для індивідуалізації освітнього процесу може стати ключовим аспектом у роботі зі здобувачами вищої освіти. Ці новітні технології можуть значно полегшити процес навчання та допомогти здобувачам освіти відчувати себе максимально комфортно, в результаті чого вони активніше беруть участь у дискусіях та виконують завдання [5, с. 1156]. Також вони стають впевненішими і менше соромляться висловлювати свої думки та ідеї. Підвищена активність і успіхи в освітньому процесі завдяки комфортному середовищу позитивно впливають на мотивацію здобувачів вищої освіти, вони стають більш зацікавленими в досягненні своїх освітніх цілей та вкладають більше зусиль у навчання [7]. Для забезпечення психологічного комфорту здобувачів вищої

освіти в онлайн-навчанні можуть бути використані різноманітні інструменти (рис. 1).

Рис. 1. Інструменти та ресурси для комфортного онлайн-навчання

Джерело: розроблено авторами на основі аналізу джерела [7].

Один зі способів адаптації освітнього середовища до глобальних змін – це розвиток та використання спеціальних соціально-освітніх мереж, які поєднують переваги електронних освітніх програмних засобів і забезпечують функції комунікації між адміністрацією, викладачами та здобувачами освіти. Соціальні медіа як засіб масової комунікації в Інтернеті відкривають нові перспективи для навчання та активної взаємодії учасників освітнього процесу [6]. Їх використання допомагає викладачам швидко знаходити необхідну інформацію, узагальнювати та структурувати навчальні матеріали, організовувати освітню діяльність поза межами аудиторії, а також надає можливості для творчості та

співпраці. Соціальні мережі сприяють залученню здобувачів освіти до навчання, а також створюють ефективний канал зворотного зв'язку. До найпопулярніших соціальних мереж, що використовуються в процесі навчання, належать Instagram, Facebook, Twitter, YouTube. Кожна з них має свої характерні особливості й може бути використана для налагодження продуктивної комунікації, поширення різного навчального контенту. Так, наприклад, Facebook дає можливість створювати групи закритого типу, які дозволяють у формі окремих повідомлень послідовно викладати навчальний матеріал [3]. Адміністратор групи має змогу відслідковувати, хто з учасників переглянув повідомлення, тоді як здобувачі освіти можуть ставити питання та обговорювати повідомлення в коментарях. Взаємодія викладача і здобувачів освіти може також бути організована через Facebook Messenger, де виконані завдання надсилаються для перевірки персонально.

У контексті дистанційного навчання важливість комунікації стає надзвичайно великою, оскільки фізична віддаленість між учасниками може спричинити непорозуміння, відчуття ізоляції та відчуження. Ефективна комунікація відіграє ключову роль у формуванні та збереженні відносин довіри та поваги між учасниками освітнього процесу, що є фундаментом для успішної партнерської взаємодії [10]. Найпоширенішими інструментами віртуальної комунікації в освітньому процесі є сервіси миттєвого обміну повідомленнями, електронна пошта та платформи відеоконференцій. Кожен із цих ресурсів має свої особливості. Використання сервісів миттєвого обміну повідомленнями в освітньому середовищі обґрунтовано та доцільно завдяки їх популярності серед молоді та відсутності складнощів з установленням та освоєнням інтерфейсу і функціоналу. Прикладом є групові чати у Viber, які можуть допомогти об'єднати здобувачів освіти для спілкування в одному віртуальному просторі [14]. Viber є зручним засобом для передачі текстових, графічних, аудіо-, відеоповідомлень і

файлів різних форматів. Цей ресурс також дозволяє створювати групи та проводити групові конференції або наради.

Іншим популярним месенджером, який активно використовується в онлайн-навчанні ЗВО України, є Telegram. Кожен викладач може створювати окремий чат для своєї дисципліни і додавати до нього здобувачів освіти певної групи. На окрему увагу заслуговує така функція Telegram, як створення чат-ботів. Швидкий розвиток технологій на основі штучного інтелекту (AI) сприяв підвищенню інтересу освітян до чат-ботів як засобу дистанційного навчання. Очевидно, що ця технологія має значний вплив на загальні результати навчання. Інтеграція чат-ботів в освітній процес забезпечує такі переваги, як надання миттєвої допомоги здобувачам освіти, швидкий доступ до інформації, покращення результатів навчання та підвищення якості освітнього досвіду. Освітній чат-бот є автоматизованою інтелектуально-навчальною системою, що функціонує на основі штучного інтелекту. Він забезпечує зміст навчання та формує спеціальне середовище для вивчення і перевірки знань з певного предмету в діалоговій формі. Проте існують певні виклики в процесі використання чат-ботів на основі ШІ, до яких належать точність оцінювання, надійність та етичні питання. Ці проблеми потребують подальшого дослідження і вирішення для оптимізації інтеграції чат-ботів у процесі дистанційної освіти [13].

Особливо актуальною через просторову віддаленість між учасниками освітнього процесу, відсутність безпосереднього візуального контакту та можливість отримувати невербальну інформацію, яку можна використовувати для забезпечення розуміння, стає потреба в інтерактивності. Термін «інтерактивний» походить від англійських слів «inter» – «взаємний» та «act» – «діяти» й означає «бути в постійному діалозі, активно брати участь» [1]. Таким чином, інтерактивне навчання передбачає активну взаємодію між педагогом і

здобувачами освіти. Оскільки дистанційне навчання обмежує можливості обміну діями, що відбуваються лише у віртуальному середовищі, інтерактивна взаємодія в такому контексті повинна включати обмін емоціями, настановами, впливати на світогляд та мотивацію, а також надихати до самоактуалізації здобувачів освіти. Поширеним інструментом для спільної діяльності здобувачів вищої освіти та комунікації всіх учасників освітнього процесу у ЗВО України є інтерактивні дошки Padlet. Це безкоштовне середовище Google Apps, яке надає віртуальний простір для спільної роботи, доступний з будь-якого пристрою з доступом до Інтернету. На інтерактивній дошці здобувачі вищої освіти можуть співпрацювати над завданнями, обмінюватися різними ресурсами та ідеями. Використання Padlet сприяє творчості та спільному навчанню здобувачів освіти у віртуальному середовищі та є цінним навчальним ресурсом [2].

Одним з ефективних рішень залучення здобувачів освіти до процесу навчання є використання платформи Moodle. Особливістю цієї платформи є наявність різноманітних інструментів, серед яких варто виокремити чат. Цей модуль дозволяє учасникам освітнього процесу спілкуватися в реальному часі, що надає викладачу можливість консультувати під час виконання лабораторних та практичних завдань, організувати дискусії тощо [4]. Створюючи чат, викладач може вказати назву та додати опис запланованої події, налаштувати доступ до повідомлень, установити час відкриття чату, визначити критерії повторюваності та інші параметри. Використання платформи Moodle може сприяти урізноманітненню і збагаченню освітнього процесу, що безпосередньо впливає на підвищення якості освітніх послуг та успішність здобувачів вищої освіти.

Сучасні вимоги суспільства до вищої освіти потребують розроблення моделей професійної підготовки майбутніх фахівців, які були б ефективними в умовах змінних та адаптивних методів навчання. Освітні цілі в епоху

цифровізації повинні спрямовуватися також на зниження ризиків, пов'язаних із психологічними, педагогічними та соціальними аспектами, що супроводжують процес переходу до цифрового суспільства [11]. Крім впровадження різних методів віртуальної взаємодії в онлайн-навчання, важливою умовою для максимальної залученості здобувачів освіти та їх успішності є опанування педагогами нових способів викладання та розвиток цифрових навичок [8]. Організація якісного освітнього процесу можлива лише за наявності у викладачів навичок надихати й мотивувати здобувачів вищої освіти до навчання та співпраці.

Висновки. Для того щоб освітній процес був максимально ефективним для здобувачів вищої освіти, для їх активного залучення та успішності у віртуальному середовищі, необхідним є використання різноманітних інструментів, що сприятимуть комунікації та взаємодії всіх учасників процесу навчання. Різні методи віртуальної комунікації, зокрема чат-бесіди в месенджерах Viber, Telegram, Facebook Messenger, дозволяють здобувачам вищої освіти обмінюватися ідеями та спільно виконувати завдання, що сприяє інтерактивності освітнього процесу і, відповідно, підвищенню його якості. Крім використання різноманітних методів віртуальної взаємодії, вирішальним аспектом для максимальної залученості здобувачів освіти та їх академічної успішності є відповідна підготовка педагогів до викладання та наявність у них необхідних цифрових компетентностей.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в більш глибокому вивченні впливу інноваційних методів комунікації на успішність здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні.

Список використаних джерел

1. Бровченко А. К. Можливості інтерактивної взаємодії студентів та викладачів в процесі дистанційного навчання з точки зору особистісного підходу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. № №. С. 183-190. URL: <https://doi.org/10.32838/2709-3093/2020.4/28> (дата звернення: 03.02.2024).
2. Генсерук Г. Р., Бойко М. М., Мартинюк С. В. Цифрові інструменти комунікації в освітньому процесі закладу вищої освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2022. № 1. С. 31-39. DOI : 10.25128/2415-3605.22.1.4 (дата звернення: 03.02.2024).
3. Гладченко О., Ратушняк Т., Беспарточна О. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології для забезпечення якісного дистанційного навчання. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2022. № 2. С. 76-91. URL: <https://doi.org/10.20998/2078-7782.2022.2.06> (дата звернення: 03.02.2024).
4. Кравченко К. А. Використання синхронної комунікації для підвищення якості навчання при вивченні комп'ютерних технологій на платформі Moodle. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 4(22). С. 1087-1105. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/download/11211/11270> (дата звернення: 03.02.2024).
5. Литвинова І. Л., Балабанова К. В., Різак Г. В. Технології та інновації для покращення психологічного комфорту здобувачів освіти в онлайн-освіті. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 4(22). С. 1148-1163. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/download/11215/11274> (дата звернення: 03.02.2024).
6. Маранчак М. М. Аналіз використання соціальних медіа як засобу комунікації в освітньому середовищі в умовах кризових ситуацій. *Академічні*

візії. 2024. № 28. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/931>
(дата звернення: 03.02.2024).

7. Паржницький В., Гречановська О., Пономаревський С. Вплив психологічного комфорту на академічні досягнення здобувачів освіти під час онлайн-навчання. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 3(37). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/10090/10145> (дата звернення: 03.02.2024).

8. Рубльова Н. О. Цифрові напрями в освіті: дистанційне та онлайн-навчання – виклики сьогодення. *Педагогічний пошук*. 2023. № 1. С. 24-28. URL: https://znayshov.com/FR/19664/%D0%9F%D0%9F%201_2023-26-30.pdf (дата звернення: 03.02.2024).

9. Троцько В., Чернозубкін І. Досвід використання системи дистанційного навчання в умовах воєнного стану. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. № 2 (70). С. 100-105. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-70-100-105> (дата звернення: 03.02.2024).

10. Чебакова Ю., Нагла Д. Комунікація як основа успішної реалізації партнерської взаємодії у педагогічній діяльності в умовах дистанційного навчання. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2023. № 4. С. 30-41. DOI : 10.20998/2078-7782.2023.4.03 (дата звернення: 03.02.2024).

11. Черновол Є. О., Чепелюк А. В., Куртяк Ф. Ф. Щодо цифровізації освітнього процесу у закладах вищої освіти України: нові можливості та перспективи. *Академічні візії*. 2023. № 15. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/132> (дата звернення: 03.02.2024).

12. Яремчук Н., Сениця Н. Педагогічні умови формування віртуального освітнього простору закладу вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2021. № 7-8(193-194). С. 54-61. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.242598> (дата звернення: 03.02.2024).

13. The impact of the integration of artificial intelligence on changes in the education process of Ukraine: prospects and challenges / A. Boiko, N. Shevtsova, S. Yashanov, O. Tymoshchuk, V. Parzhnytskyi. *Eduweb*. 2024. № 18(1). P. 180-189. URL: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.01.13> (дата звернення: 03.02.2024).

14. Viber для емоційного зв'язку: чекліст ефективної дистанційки. *Освіторія Медіа*. URL: <https://osvitoria.media/experience/viber-dlya-emotsijnogo-zv-yazku-cheklist-efektyvnoyi-dystantsijky/> (дата звернення: 05.02.2024).

15. Vlachopoulos D., Makri A. Online communication and interaction in distance higher education: A framework study of good practice. *International Review of Education*. 2019. № 65(4). P. 605-632. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11159-019-09792-3> (дата звернення: 03.02.2024).